

Ref 21

Uttag av en avgift ur en tjänstepensionsförsäkrings kapital som ersättning för förvaltningen av försäkringskapitalet har inte ansetts medföra att försäkringen inte är en pensionsförsäkring. Förhandsbesked om inkomstskatt.

58 kap. 6, 10 och 19 a §§ inkomstskattelagen (1999:1229)

Högsta förvaltningsdomstolen meddelade den 1 juni 2022 följande dom (mål nr 6887-21).

Bakgrund

1. Kapitalförsäkringar och pensionsförsäkringar beskattas på olika sätt. För att en försäkring ska vara en pensionsförsäkring måste vissa villkor vara uppfyllda, t.ex. att ålderspension inte får betalas ut tidigare än vid 55 års ålder och inte under kortare tid än fem år. Villkoren syftar till att endast en försäkring som tjänar ett verkligt pensioneringsändamål ska omfattas av reglerna för pensionsförsäkringar.

2. Om ett försäkringsavtal ändras så att det inte längre uppfyller villkoren för att vara en pensionsförsäkring eller om parterna förfogar över avtalet i strid med dessa villkor ska det kapital som hänförs till försäkringen tas upp i inkomstslaget tjänst (s.k. avskattning). Därefter anses försäkringen vara en kapitalförsäkring.

3. L.O. överväger att träffa en överenskommelse om tjänstepension med sin arbetsgivare. Han ansökte om förhandsbesked för att få skattekonsekvenserna av överenskommelsen klarlagda. Av ansökan framgår följande.

4. Överenskommelsen innebär att hans arbetsgivare tecknar en tjänstepensionsförsäkring hos Futur Pension Försäkringsaktiebolag via det fristående bolaget Advinans AB:s hemsida. Arbetsgivaren blir således försäkringstagare. Försäkringen tecknas på L.O:s liv och han blir därmed den försäkrade. Vidare öppnar Advinans en depå för försäkringstagaren för Futurs räkning som kopplas till den aktuella försäkringen. Detta sker i enlighet med vad som anges i ett samarbetsavtal mellan bolagen. Arbetsgivaren och L.O. får en fullmakt från Futur som ger dem rätt att för Futurs räkning ingå ett avtal om diskretionär förvaltning med Advinans. För det fall att ett sådant uppdrag ges kommer Advinans att ta ut en avgift som ersättning för tjänsten att förvalta försäkringskapitalet. Avgiften ska tas från kapitalet i tjänstepensionsförsäkringen.

5. I ansökan om förhandsbesked frågade L.O. om avgiftsuttaget från tjänstepensionsförsäkringen med anledning av förvaltningen av försäkringskapitalet medför att avskattning ska ske.

6. Skatterättsnämnden fann att någon avskattning inte ska ske med anledning av avgiftsuttaget och anförde följande. Uttaget kan mer jämföras med en administrativ åtgärd än ett försäkringsfall. Förvaltning av ett försäkringskapital är närmast en förutsättning för att förmånstagaren ska kunna tillgodogöra sig en pensionsförsäkring. Ett uttag av avgifter för en sådan tjänst kan inte anses strida mot pensioneringssyftet eller på annat sätt komma i konflikt med syftet med de villkor som gäller för att en försäkring ska vara en pensionsförsäkring. Att det är någon annan part än försäkringsgivaren som står för avgiftsuttaget eller att det är fråga om en individuell placeringstjänst som enbart kommer en försäkrad till del föranleder ingen annan bedömning. Förfarandet kan inte heller på annat sätt anses innebära ett förfogande i strid med villkoren för pensionsförsäkring.

Yrkanden m.m.

7. *Skatteverket* yrkar att förhandsbeskedet ska ändras på så sätt att Högsta förvaltningsdomstolen ska förklara att avgiftsuttaget strider mot villkoret om att försäkringsbelopp inte får betalas ut innan den försäkrade har uppnått en viss ålder och att försäkringen därmed inte är en pensionsförsäkring. Om Högsta förvaltningsdomstolen skulle finna att försäkringsavtalet uppfyller villkoren för att vara en pensionsförsäkring yrkar Skatteverket i andra hand att avskattning ska ske på den grunden att uttaget ur tjänstepensionsförsäkringen innebär att L.O. får medel ur försäkringen i förtid och därmed förfogar över försäkringen på ett sätt som strider mot villkoren för pensionsförsäkring.

8. *L.O.* anser att förhandsbeskedet ska fastställas.

Skälen för avgörandet

Frågan i målet

9. Frågan i målet är om det förhållandet att en avgift tas ut ur en tjänstepensionsförsäkring som ersättning för förvaltningen av försäkringskapitalet innebär att försäkringen inte är en pensionsförsäkring alternativt att försäkringen ska avskattas.

Rättslig reglering m.m.

10. Bestämmelser om pensionsförsäkringar finns i 58 kap. inkomstskattelagen (1999:1229).

11. Av 6 § följer att en pensionsförsäkring inte får medföra rätt till andra försäkringsbelopp än ålderspension, sjukpension eller efterlevandepension. Av 10 § framgår att ålderspension, med vissa nu inte aktuella undantag, inte får börja betalas ut innan den försäkrade fyller 55 år.

12. Enligt 16 § ska pensionsförsäkringsavtalet innehålla villkor om att försäkringen inte får ändras på ett sådant sätt att den inte längre uppfyller villkoren för att vara en pensionsförsäkring. Om en sådan ändring ändå sker följer av 19 och 19 a §§ att försäkringen ska avskattas. Detsamma gäller om parterna på annat sätt förfogar över avtalet i strid med villkoren för pensionsförsäkring. Avskattningen innebär att ett belopp som beräknas utifrån det kapital som hänförs till pensionsförsäkringen ska tas upp i inkomstslaget tjänst.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

13. Skatteverket anser att den avgift som ska tas ut ur tjänstepensionsförsäkringen för att täcka kostnaden för förvaltningen av försäkringskapitalet innebär att L.O. får ut medel ur försäkringen i strid med villkoren i 58 kap. inkomstskattelagen.

14. Som Skatterättsnämnden har konstaterat måste kapitalet i en pensionsförsäkring förvaltas. Det kan inte anses strida mot pensioneringssyftet att avgiften för denna förvaltning belastar försäkringen i stället för att någon annan lösning väljs för erläggande av avgiften. Detta gäller oavsett om avgiften tas ut av försäkringsgivaren eller direkt av förvaltaren. Det förhållandet att en avgift tas ut på det sätt som beskrivs i ansökan kan därför inte anses innebära att L.O. tillförs medel ur försäkringen i strid med villkoren i 58 kap. inkomstskattelagen. Avgiftsuttaget medför således inte att försäkringen inte är en pensionsförsäkring i inkomstskattelagens mening eller att försäkringen ska avskattas.

15. Skatterättsnämndens förhandsbesked ska därmed fastställas.

Högsta förvaltningsdomstolens avgörande

Högsta förvaltningsdomstolen fastställer Skatterättsnämndens förhandsbesked.

I avgörandet deltog justitieråden *Ståhl, Bull, von Essen, Anderson* och *Jönsson*. Föredragande var justitiesekreteraren Tove Berlin.

Skatterättsnämnden (2021-11-05, Eng, ordförande, Pettersson, Bengtsson, Dahlberg, Pålsson, Sundin och Werkell):

Förhandsbesked

Uttag av avgifter ur tjänstepensionsförsäkringen med anledning av förvaltning av försäkringskapitalet innebär inte att avskattning ska ske.

Skatterättsnämndens bedömning

Den i ansökan formulerade frågan är om avskattning ska ske enligt 58 kap. 19 a §. Främst handlar ärendet emellertid om hur ett avgiftsuttag enligt det beskrivna förfarandet förhåller sig till bestämmelserna om ålderspension i 6 §.

Av lagrummet följer att kapital i en pensionsförsäkring i princip endast får tillföras den ersättningsberättigade när försäkringsfall inträffar och då i form av pension. I förevarande situation är det dock fråga om ett uttag som mer kan jämföras med en administrativ åtgärd än ett försäkringsfall. Omständigheterna skiljer sig således från vad som prövades i HFD 2015 ref. 9.

Såsom sökanden anför är förvaltning av ett försäkringskapital närmast en förutsättning för att förmånstagaren ska kunna tillgodogöra sig en pensionsförsäkring. Ett uttag av avgifter för en sådan tjänst kan inte anses strida mot pensioneringssyftet eller på annat sätt komma i konflikt med syftet med de kvalitativa kraven i 58 kap., bl.a. bestämmelsen om ålderspension i 6 §.

Att det är någon annan part än försäkringsgivaren som står för avgiftsuttaget eller att det är fråga om en individuell placeringstjänst som enbart kommer en försäkrad till del föranleder enligt Skatterättsnämndens mening ingen annan bedömning.

Mot bakgrund av ovanstående, och då förfarandet inte heller på annat sätt kan anses innebära ett förfogande i strid med villkoren för pensionsförsäkring, ska någon avskattning enligt 19 a § inte ske med anledning av avgiftsuttaget.